

Előfizetési feltételek:
Vidékre postán vagy helyben hához (hordva).
Egész évre 16 frt. Fél évre 8 frt.
Negyed évre 4 frt.
Egyen számú 6 krajczár.
Hirdetmények díja:
6-hasábos petítor egyszeri hirdetésnél 12, kétszerinél 10, háromszorinál 8 kr.
A nyilvántartás petítor 50 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Hirdetmények elfogadtatnak a kiadónál kivál egyedül **Hansons-stein és Vogler** hirdetésfelvételi hivatalában Budapesten: Horvát-utca 3. sz. 1. em. Bécs: Wallfischgasse 10. sz. Prága: Graben 27.

KÖZÉPPÁRT

Politikai napilap.

Szerkesztői iroda:

Belváros, Kalap-ut. 15. sz. 1. em.
A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőséghez intézendő. — Bermentelen levelek csak lemerítve ezentől fogadtatnak el. — Kéziratok nem adhatók vissza.

Kiadóhivatal:

Belváros, Lipót-ut. 2. sz. földszint (Ker-tész József könyvnyomdai irodája) hova a lap anyagi részét illető közlemények (előfizetési pénzek, hirdetmények kiadás körüli panaszok) intézendők.

A közönséghez.

Lapunk főmállása első évnegyedének végén szükségét érezzük annak, hogy eddigi működésünkéről néhány szót mondjunk tisztelt olvasóinknak.

Néhány nap előtt lett befejezve azon hosszasan tartó parlamenti- és kormányválság, mely a múlt évi országgyűlési szünetek óta, lappangó állapotában a rendes törvényhozási működést a köztigyekek súlyos kárára, nemcsak megnehezítette de csaknem lehetlenné tette.

Az összes pártok forrongása és átalakulási mozgalma elérte a legmagasabb fokot, mintha összefüggően érezte volna mindenki, hogy az eddigi pártalakulás elavult keretében nem fejthető ki azon működés és tevékenység, mely, az országot minden oldalról megtámadott bajok és veszélyek elhárítására elkerülhetlenül szükséges.

A középpárt december 11-ki programja egyik leglényegesebb pontjának megvalósítására: „a kiegyezés törvényességét elismerő országgyűlési pártok együttes közreműködésének” biztosítására, mindenütt a legloyalisabb és legbecsületesebb szándéku, komoly törekvési kísérletek történtek, melyek a még most fönálló körülmények hatalmán, s nem az illetők hazafias jó akaratának fogyatkozásán törtek meg. A pártok szövetkezése nem jött létre oly alakban, mint az ország érdekének tekintetéből legzelelszerűbbnek tartottuk volna, de az, ami létesült, reményt nyújt legalább arra, hogy az ország legsúlyosabb anyagi bajainak orvoslása elé jogos bizalommal nézhetünk.

A középpárt vezére: Ghyezy Kálmán, pártunk éléről lett ő felsége a király bizalma által a korona tanácsába meghíva és föladatátul jutott az ez idő szerint legfontosabb, s épen ezért legnagyobb felelősséggel járó tüzere vezetése.

A fejedelem bizalma és az ország öröme, melylyel e kinevezést fogadta, nem kicsinylendő bizonyítéka annak, hogy a középpárt birt és birt létjoggal, hogy megalakulása hasznos és eredményeiben nagy horderejű volt.

De ezzel — mint említők — meggyőződésünk szerint csak a cél egyik része van elérve. S így fogta föl ezt az országgyűlési „középpárt” is, midőn f. hó 21-én tartott értekezletében a párt további főmállását kimondotta.

Magyarország mai alkotmányának egyik sarkpontját a parlamenti rendszer képezi, s e rendszer szabályos, üdvös és eredményes működésének alapfeltétele az egészséges, és a parlamentarismus fogalmaival megegyező pártalakulás. Ez még ma nincs elérve. Az 1867. évi kiegyezés törvényességét elismerő pártok időlegesen egyesítette volna a rokonelemeknek a belügyi reformok terén, eszmék körüli csoportulását, ma ezen átalakulás elodázva van, de föladva nem lehet, mert szükségességének meggyőződése mélyen gyökeret vert a nemzet azon nagy többségében, mely nem elérhetlen, vagy csak nagy megrázkodások árán elérhető ábrándokat kerget, hanem mindenekelőtt anyagi főmállásunkat biztosítani és szellemi haladásunk feltételeit megszerezni kívánja.

Ezek voltak a középpárt határozatának indokai, ezek indokolják úgy a párt mint organuma további főmállásának jogosultságát.

A középpárt ép úgy mint köztisztvisletben álló eddigi vezére, megmaradt továbbra is politikai meggyőződésénél, melyeknek érvényesítésére úgy a szükséges pénzügyi intézkedések mint a reformok terén, lapunk hasábjában közreműködni, ezentul is föladatunknak tartjuk.

Huszár Imre.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 16 frt
Fél évre 8 frt
Negyed évre 4 frt

A „Középpárt” kiadóhivatala

A középpárt Ghyezy Kálmán.

Vasárnap reggel fél 10-kor tisztelötek középpárt tagjai Ghyezy Kálmánnal, ki őket szállásán fogadta.

E alkalommal Domahidy Ferenc a középpárti kör elnöke következőleg üdvözlé Ghyezyt:

Mélyen tisztelt barátunk!

„Az élet utjain az öröm és fájdalom karöltve járnak, azt mondja egyik koszosur költőnk — s ezt mi jelenleg tapasztaljuk, mert míg egyrészt kedves kötelességet teljesítünk, midőn hozzád jövünk, más részről fájdalomtól el jövetelünk ezéja, hogy nálad mint vezérünknel jelenleg testületileg bucsu-látogatásunkat tesszük; s azon mélyen érzett fájdalomunkat, hogy a kormányba lépésed által — hová bizalmunk kísér — mint szeretve tisztelt vezérünket nélkülözni leszünk kénytelenek s egykor nagybecsű tanácsadásaiddal meg leszünk fosztva, csak is azon tudat, és meggyőződés ellensúlyozza a haza ügyeinek fölvirágoztatására, szomorú pénzügyi helyzetnek javítására jelen állásodban sokkal többet tehetsz!

Nehéz a helyzet melynek megoldására, — a haza és fejedelem kívánataira meghozva az egyéni áldozatot — vállalkoztál, de a férfit épen az jellemzi, s a tetterőt az fokozza leginkább ha nagyok az akadályok melyekkel megküzdnie kell, s a hol mint nálad, az akarat és tetterő oly kiváló tehetséggel párosul, s tiszta hazaszeretettel győztesen fog megküzdhetni az akadályokkal, annyival inkább, mert hitem az, hogy nagymunkádban minden hazáját önzéstelenül szerető férfi által pártkülömbőség nélkül támogatattni fogsz.

Mi részünkről bizon tehetjük azon ígéretet habár külön pártállásunkat föntartottuk is, hogy reánk bármily körülmények között számíthatsz, mert azon határtalan bizalom melylyel személyed iránt viseltetünk, biztos bennünket, hogy működésed egyedül a haza javára lévén irányozza, oly eljárást nem követhetsz, mint az éj után a hajnalesillag jelzi a reggelt.

Es most isten segélyét óhajta működésedhez, isten otalmát kérve személyedre s egészségedre, hogy a nagy munka alatt meg ne törjön, — azon szívünk mélyéből jövő kívánattal távozunk tőled, hogy kormányba lépésed jelezze hazánk sötét éjén a hajnalt, mint az éj után a hajnalesillag jelzi a reggelt.

S azon tisztelet és bizalommal fogva, mely személyedhez és tehetségedhez pártkülömbőség nélkül fűződik, légy a kormányban azon delejti, mely annak egész eddigi irányát megváltoztatva, egészen más tüzere, a nélkülözhetetlen takarékoság és a korszerű szabadelvű reformok terére vezérelj, — kísérje működésedet a siker, hogy téged, midőn fáradaimaid kipihenni, miniszteri székedet elhagyod, a nemzet s nép hálaja kísérhesse! — bennünket pedig ezentulra is tartis meg nagybecsű barátságodban mint mi vezérünknel tekinteni, ezentul is meg nem szünetünk. — Isten éltessen sokáig!!!

Harsogó eljenzés követé e szavakat, melyekre Ghyezy, állitóltag meghatva, szokott kedélyes modorában igen röviden válaszolt, megköszönvén a párt bizalmát és támogatását azt a jövőre is kikérte, még pedig nemcsak maga, de az egész kormány számára, melynek ő tagja, fölemlíté, hogy társadalmi szempontból is, soha nyugodtabban és kedélyesebben nem érezte magát mint a középpárti körben, s sajnálatát fejezi ki afölött, hogy bokrós elfoglaltsága ezentul ez érintkezést csak nagyon ritkán fogja megengedni, végül kiemeli, hogy működése sikeréről jót állani nem mer ugyan, de hogy mindent el fog követni ami tőle kitelik, hogy a pénzügyéségéhez kötött várakozásnak lehetőleg megfelelhessen.

Minden egyessel váltott kézzorítással lett vége ezen a legbensőbb bizalom és ragaszkodás jellegét viselő, valóban patriarhális jelenetnek.

— Szlávy fölmentésére és az új cabinet megalakítására vonatkozó kir. kéziratok a hivatalos lap tegnapi számában tétettek közzé, s következőleg hangzanak:

Kedves Szlávy! Magyar miniszteriumomnak általam mai napon elfogadott hivatali lemondása folytán önt magyar miniszterelnöki állásától s az országos pénzügyminiszterium vezetésétől ezennel fölmentem.

Hiven és hazafias buzgalommal teljesíté ön nehéz föladatát, s önnemtagadó odaadással viselte a kettős állás terheit.

Fogadja ezért és kiváló sikeres szolgálataitért őszinte köszönetemet és elismerésemet.

Változatlan kegyelmem, valamint hazafias érényei- nek általános elismerése kíséri önt visszalépésekor, és bizton reményilem, hogy nekem s az országnak még ezentul is hasznos szolgálatakat fog tenni.

Kelt Budapesten, 1874. évi márczius hó 21-én.

Ferencz József, s. k.

Kedves Bittó! Önt ezennel magyar miniszterelnökommé kinevezem, s az egyes miniszteri állomások betöltése iránti javaslatait elvárom.

Kelt Budapesten, 1874. évi márczius hó 21-én.

Ferencz József, s. k.

Szlávy József, s. k.

Magyar miniszterelnököm előterjesztése folytán: személyem körüli miniszteremmé báró Wenckheim Bélát, igazságügyi miniszteremmé Pauler Tivadart, vallás- és közoktatástügyi miniszteremmé Trefort Ágostont, horvát-szlavon-dalmátországi miniszteremmé gróf Pejacevich Pétert, közmunka- és közlekedéstügyi miniszteremmé ifj. gr. Zichy Józsefet, honvédelmi miniszteremmé Szende Bélát, belügyi miniszteremmé gr. Szapáry Gyulát, országos pénzügyminiszteremmé Ghyezy Kálmán országgyűlési képviselőt, s végre földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszteremmé Bartal György országgyűlési képviselőt ezennel kinevezem, illetőleg eddig is viselt állásaikban újlag megerősítem.

Az illetőkhöz intézett kézirataimat további intézkedés végett ide zárom.

Kelt Budapesten, 1864. évi márczius hó 21-én.

Ferencz József, s. k.

Bittó István, s. k.

— A középpárt ma esti értekezletén, a ház elnökségére vonatkozólag mint határozat mondatott ki, hogy a párt holnap, a Deák-párt jelöltjére fog szavazni.

— Ghyezy Kálmán látogatásáról a baloldali körben, így ir az „Ellenőr”:

Ghyezy Kálmán pénzügyér ur meglátogatta tegnapi délután a baloldali kört, hogy azoktól, kikkel sok nehézküzdelen át, egy párthoz tartozott, bucsut vegyen. Ezen alkalommal elmondta azt is, hogy miként lett miniszter, és megmagyarázta, hogy miért nem fogadta el a hasonló ajánlatot Szlávy részéről. Nem volt itt semmi ellenszenv vagy bármily személyes indok az elhatározásnál. Ő (Ghyezy) a legőszintébb becsüléssel viseltetik Szlávy iránt, kinék egész egyéniségét méltán tartja tiszteletreméltónak, mindenki. De nem fogadta el ajánlatát egyedül azért, mert még mindig reménylette, hogy a koalícióra — melyet óhajtott — a félbeszakadt értekezések ismét megújíthatók lesznek, ha azokat, Szlávy tanácsára vagy visszavonulása folytán, más egyéniség veszi kezébe. A dolgon azonban másként történt. A coalitio ez idő szerint nem jött ismét előtérbe s a cabinet alakítására Bittó ur nyert fejedelmi megbízást. Általa is felhivatván a pénzügyéség elvállalására, ez alul kivonni magát többé nem tartá lehetőnek, kivált midőn ő felsége is kifejezte egyenes kívánságát. De elvállalta a pénzügyéséget azon kikötéssel, miszerint kijelenthesse azon politikai körökben és a legközelebbi illő alkalommal a képviselőházban is, hogy ő csak a ressort-jába tartozó kérdésekre nézve fogadja el magára nézve a morális felelőséget is, a többi kérdésekre nézve csak a törvény előtti, de nem az erkölcsi solidaritást ismervén el része gyanánt a cabinet leendő vagy lehető eljárásában, Ghyezy megköszönte azon szívélyességet, melylyel a baloldali kör mindig viseltetett iránta, abból történt kilépése után is, s kérte ezen jó indulatot maga és miniszterársai támogatására is, midőn azt a párt tagjainak meggyőződése nem ellenzendi.

Várady Gábor, a kör elnöke, Ghyezy Kálmán beszédére e következőket válaszolá.

„Mélyen tisztelt barátunk!

Most, midőn bennünket szives látogatásoddal szerencseltetsz s a barátság régi hangján szólsz hozzánk, engedj meg, hogy e jelen kedvező alkalommal is kijelentsem magam és elvbarátim nevében, hogy mindig örömmel, büszkén tekintünk vissza azon időkre, a melyekben vezértársaddal együtt soraink élénk állottál. De engedj meg egyszersmind, hogy ne hallgassam el, a mit különben is tudsz, hogy mély fájdalommal gondolunk azon pillanatra, a midőn pártunk kebeléből kiváltál.

De nem zúgolodom, mert jól tudom, hogy úgy a mindennapi életben, mint a politikai pályán nem mindig az hoz üdvös eredményeket, a mi egykor örömet szerzett, mig más részről nem egyszer merített örömet abból, a mi korábban keserveket okozott nekünk.

Óhajtom s tudom óhajtják elvbarátim is, hogy ez utóbbi valósuljon a jelen esetben. És a midőn ezt kifejezném, fogadd biztosításunk az iránt, hogy becsülésünk, tisztelésünk, rokonszenvünk, tehetségedbe, jellemedbe, ha zafáságodba vetett bizalmunk kísér téged új pályádon.

Huszár Imre

A mi magunktartását, eljárásunkat a kormányval szemben illeti, ez függeni fog azon javaslatoktól, a melyeket a kormány előterjesztend és függeni fog azon eljárásról, a melyet a kormány követend.

De törtéjük bár ez vagy amaz, kérjük és kérni, fogjuk istent, hogy életed, erődöt a haza javára sokáig tartsa meg, te pedig tartsd meg számunkra mindig nagy becsü barátságodat, vonzalmadat, a melynek részünkről őszinte viszonzását ezennel is igérjük. Elj sokáig!

Ezen válasz után „mely méltólag fejezte ki, pártunk érzelmeit, Ghyezy — kit a kör tagjai ismételt megéljeneztek — még jó ideig mulatott régi tisztelői közt s aztán elbucszott, szívélyes üdvözetek által kísérve.

„A főrendi ház folyó hó 26-án tartandó, ülésében a közügyek tárgyalására hivatott országos bizottság tagjait fogván megválasztani, s ugyanez ülésben a földadó szabályozásáról szóló törvényjavaslatot érdemleg tárgyalni, erről a főrendi ház távollevő tagjai az elnökség által tisztelettel értesítettek.“

— A 9-es bizottság ma tartott ülést, melynek tárgyat a Széll Kálmán által szerkesztett jelentés hitelesítése képezte. A bizottság jelentésének közlését holnap kezdjük.

— Domahidy Ferenczhez, mint a középpárti kör elnökéhez, Mátyus Aristid képviselő a következő levelet intézte:

Mélyen tisztelt körelnök ur! Kérem a középpártból és a középpárti politikai körből történt kilépésem tudomásul venni s azt a tisztelt kör tudomására hozni.

Kérem ezenfelül elnök urat, szíveskedjék engem a kör tagjainak barátságába és szeretetébe ajánlani s tartson meg a maga részéről is előttem nagyra becsült barátságában.

Budapest, 1874. márczius 21-

Mátyus Aristid
képvisele.

Mátyus Aristid egyébiránt — mint lapunk országgyűlési rovatában olvasható — képviselői mandatumát is letette.

Hasonlóképp nyilvánítá a középpárti kör elnökéhez intézett sorokban Tarnóczy Béla is kilépését a középpártból.

Végül Tarnóczy Gusztáv az alább következő levélben indokolta kilépését pártunkból és visszacsatlakozását a Deákparthoz:

Tisztelt elnök ur!

Nem lehetvén jelen a tegnapi értekezleten, irásban vagyok kénytelen fölkerülni a t. elnök urat, hogy a középpárttal mely sajnálatomat közölni méltóztassék a fölött, hogy a tegnapi értekezletben hozott abbeli végzéséhez nem járulhatok: miszerint egyszerű helyesléssel és bizalommal fogadtassék Ghyezy Kálmán pártvezérünknek azon elhatározása, hogy a pénzügyéséget elfogadta: másrészt mégis távol maradjanak e pártnak tagjai azon párttól, a melyből alakult kormányban pártvezérünk helyt foglaland.

Egyuttal kérem, hogy a középpártból kilépésem a t. párttal közölni méltóztassék, mert én részemről a helyeslés és bizalomnyilvánítás folyamán tartom a támogatás kötelességét, hogy pedig az magában a kormányban hatásosabban gyakorolható, mint azonkívül, az előttem kétségtelennek látszik.

Azon aggodalom, hogy a kormányzó pártnak egy része esetleg ellentétbe jöhet Ghyezy szándékaival; engem nemcsak hogy nem tartóztathat vissza attól, hogy őt oda kövessem, sőt az inkább ösztönül szolgál arra, hogy elvei támogatóinak számát, ha csak egy szavazattal is szaporítsam azon testületben, melynek kebelében leendő hivatva működni ezentul, és mely számbeli többségénél fogva, a pártokra fektetett parlamenti rendszer folytán újabb átalakulásig első sorban és majdnem kizárólag döntő befolyást gyakoroland hazánk ügyeire.

Ezen elhatározásomban nem ingathat meg azon érv sem, hogy a koalíció mostani meghiusultával, melyet néhányan a biztos és állandó sikerre nélkülözhetlennek tartunk, ezen alakulás nem kecséget teljes sikerrel, állandósággal; ez csak az esetben lehetett volna befolyással elhatározásomra, ha pártunknak további különállása e célzattal, vagy annak a kormánypárttal egyesülése azt hátráltathatta volna. Minthogy nézetem szerint ez eset nem forog föl, úgy személyes tekintetek kivül, melyeknek nem szabad tért engednem, részemről nem látok érveket, mely visszatarthatna attól, hogy kövessem pártunknak önföldöző vezérét azon küzdőterre, melyre lépnie hazafi érteke parancsolá, és a melyen nézeteinek és elveinek sikerét elérhetni reméli. Fogadja t. elnök ur tiszteletem legőszintébb kifejezése mellett azon reményemnek nyilvánítását, hogy a t. pártnak tagjai jövőre is fűntartandják számomra baráti érzelmeiket, melyeket kérdelmeli igyekezeteim közé tartozand.

Budapest, 1874. márczius 22.

Alázatos szolgálja
Tarnóczy Gusztáv.

— A Deák-párt ma este 6 órakor tartott értekezletén, Bittó István miniszterelnök bemutatá az új miniszteriumot. Hosszas és lelkes éljenzések után, a kormányelnök jelenté, hogy programot ezuttal nem ad, miután azt részletesen közelebből szándékszik előterjeszteni.

Ezután Ghyezy Kálmán elmondá, hogy a lelépést miniszterelnök felszólítására, bár annak igen nagy tisztelője, tagadó választ kelle adnia, mert azt hitte, hogy Szilágyi lemondása után ő fölsége a koalíció iránt másképp határozhat s a koalíció lehetőségét kormányba lépte által nem akarta kockáztatni. Bittó által újra felszólítottván elmondá aggályait az iránt, hogy ő, ki miniszterársával nem egy kérdésben szembe állott, azokkal most teljes solidaritásra lépjen s elmondá, hogy erre nézve fűnt kellene tartania azon jogot, hogy ez ügyben egyszer mindenkorra nyilatkozatot tehesen.

Utóbb ő fölsége által szólítottván föl, kötelességének ismerte ő fölsége előtt is kijelenteni aggályait. De ő fölsége mindemellett is kívánta a cabinetbe lépését s ő elfogadta a pénzügyi tárczát. Elfogadta azon meggyőződésben, hogy Magyarország pénzügyi helyzete veszélyeztetve lévén ennek rendezése az első földadat s ezután a többi kérdés is megoldható. A pénzügyek rendezése veendi igénybe egész idejét, s ha néha nézetek eltérők lennének miniszterársaitól, nézetei kifejezésében úgy fog eljárni, hogy azáltal a közügyek és a haza érdekei ne szenvedjenek. (Lelkes éljenzés.)

Bartal György miniszter szólalt föl ezután kijelentvén, hogy őt sem ambitio, sem erejének tulbecsülése nem vezette, sem tulszerénység nem gátla a tárcza elfogadásában, hanem egyenesen azon indok bírta rá, hogy a hazafi kötelesség önföldözést kíván s a ki felszólítottatik, az nem adhat tagadó választ. Kéri a párt támogatását, valamint utánna Zichy József gróf is, ki midőn ez új tőrre lépett hasonló meggyőződésben volt.

Ezután Zsedényi üdvözli az új miniszteriumot s különösen Ghyezyt, kinek nézeteit a takarékos államháztartás iránt ismeri.

Ezután Perczel Béla a ház elnöki székére kijelentvén a delegatióra nézve az határozatot, hogy előbb kérdés intéztetik a balközéphez, szándékszik-e elfogadni a választást, s azután történik meg a kijelölés.

— A baloldali kör mai értekezletén a ház elnöki székére Várady Gábor, az első alelnökségre Tisza László jelölte ki. A delegáció kérdésében hosszabb vita után kimondatott, hogy a választás elfogadása nyílt kérdésnek tekintetik.

— A „Reform“-ban ezeket olvassuk:

A középpárt tagjai közül utjabban, mint halljuk, Tarnóczy Gusztáv, Benedikty Albert, Lónyay József és Ivánka Imre csatlakoztak az eddig említettek kivül át a jobboldalra. Ivánka tegnap este már jelen is volt a Deák kör helyiségeiben. A gr. Károlyi Ede—Schwarz-féle reformerek is, mint értesültünk, a megváltozott viszonyok közt elfoglalandó pártállásuk fölött egy külön értekezletben fognak határozni. Kapcsolatban ezekkel megemlítjük, hogy Mátyus Aristid, dr. Oláh Gyula és Sipos Orbán mandatumaik letételével új választásnak akarják magukat alávetni.

Főntebbi közleményünk magában foglalja, mindazt amit a középpárt egyes tagjainak elhatározásáról hitelesen és hivatalosan tudunk a mai napig. Igen természetes, hogy pártunk minden nevezetesebb mozzanatáról lapunk értesíteni fogja t. olvasóinkat, s mindaz, amit más t. lap-társaink a középpárt egyik-másik tagjának kilépéséről irnak, csak pusztá hírek, vagy pusztá desideriumnak tekintendő mindaddig, míg az egyes esetek a középpárti körnek hivatalos tudomására nem jutnak. Ami különben Károlyi gróf és Schwarz Gyula képviselő urakat illeti, (kiket t. lap-társunk névszerint említett föl) annál kevesebb hitelt adhatunk a „Reform“ hírének, mivel a nevezett két képviselő ur a márczius 21-ki értekezleten, határozottan nyilatkozott a pártállás fűntartására vonatkozó határozati javaslat elfogadása mellett.

— Az „Ung. Lloyd“ a mellett szólal föl, hogy más országok példájára, az egyik képviselőházi alelnöki állomást balközéppárti képviselővel töltsék be.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése mártius 23-án.

Jóval a csak 12 órára hirdetett ülés előtt, zsűfűltség teltek meg a karzatok, s a képviselők nemesak oly nagy számban gyűltek egybe, amint azt ritkán szoktuk látni, de mindenki el is foglalta helyét, ami nálunk még szokatlanabb látvány.

A képviselőház előtt, az utczán szépszámu közönség, többnyire a müveltebb osztályból, s közötté sok nő, gyűlt össze, lesve a miniszterek megérkezését, ezek, kocsin egyenként jöttek, a közönség csendesen nézte, amint kiszállottak, csak Ghyezy Kálmánt éljenezték meg erősen.

A házban azalatt Perczel megnyitván az ülést, fölolvastatta a legmagasabb kőziratokat, melyek által Szilágyi és kabinetje állásától fölmentetik, másrészt Bittó és társai minisztereknek neveztek ki.

Bittó s az eddigi miniszterek nevét csendben hallgatta a ház, Ghyezy nevét élénk éljenzés kísérte a ház mindkét oldaláról, nem különben Bartalét a jobboldal részéről. — Szilágyi is megéljenezték, úgy Bittó is, midőn azon levele olvastatott föl, melyben az elnökségről és képviselőségről leköszön.

Ezután bevezeté a házny a teljes számu miniszteriumot, melynek megjelenését élénk éljenzéssel fogadta a ház, melyből különösen Ghyezy neve hallatszott ki.

A kormány tagjai a miniszteri karszékai elűt állva, Bittó miniszter elnök a következő beszéddel mutató be a cabinetet:

T. ház! Az imént fölolvastott kegyelmes királyi leiratok által ő fölsége engemet miniszterelnöknek, gr. Zichy József, előbb kereskedelm. minisztert közmunka-és közlekedésügyi, Ghyezy Kálmán képviselőt pénzügyi-és Bartal György képviselőt kereskedelmi minisztereknek kinevezni, a többi minisztereket pedig előbbi állásaikban megerősíteni méltóztatván, midőn az így megalakult miniszteriumot bemutatni és annak számára a t. képviselőház jó indulatát, közreműködését és támogatását kérni szerencsém van, kötelességemnek ismerem, habár csak általános körvonalakban és röviden előterjeszteni a kormányának nem annyira programját, miután a kifejezés talán igen tág lenne megjelölni azt, mit ez alkalommal tenni szándékozom; mint inkább csak annak ez idő szerinti álláspontját.

Mielőtt azonban ezt tenném, legyen szabad egy fűnt visszapiantást vetnem a legközelebb lefolyt időszakra. (Halljuk!)

Kőztudomásu dolog, hogy az országgyűlés ezen

második ülészakának kezdete óta úgy szólván állandó volt a válság úgy a többség, mint a többi pártok kebelében.

A bomladozásnak és új alakulásoknak jelenségei tüntek föl mindenfelől, és az általános ingadozás közepette természetsszerűleg ingadozóvá vált magának a kormány-nak állása is, mely csak egy, minden tekintetben megbízható tömörpártra támaszkodva, lehetett volna képes üdvös törvényhozási működésre.

E helyzet okai iránt az egyéni fölfogások különféle-sége szerint különbözők lehetnek ugyan a vélemények, de nézetem szerint határozottan téves lenne csupán személyes surlódásoknak akarni fölírni azt, mi mindeféle körökben oly általánosan mutatkozott és nem inkább azon sulyos közgazdasági és pénzügyi állapotunkban keresni okát, — mely az általános elmaradottságunk érteke által sugalt rohamos beruházások, és négy éven át az országot ért sulyos elemi és társadalmi csapások által idéztetett elő, de amelyet egész terjedelmében csak nem régen ismertünk föl.

E baj fölismérésének megdöbbszítő hatása rendíté meg a többség önbizalmát, ez volt kétségtelenül főoka a bekövetkezett általános forrongásnak; és ez idézte elő azon épen oly természetes, mint ezéljában nemes vágyat is, mely a különböző ármvalatokhoz tartozó nagy tehetségeknek közreműködhetése tekintetéből a pártok egyesítésére irányzott fűntionalis és koalíciionalis törekvésekben nyerte kifejezését.

Es valóban t. ház, ha volt valaha oly idő, midőn az ez iránybani kísérleteknek sikerét méltán remélhetette a közérdek iránt melegen érzeni tudó honfi kebel, úgy bizonyára a mostani idő volt olyan, midőn az általános ziláltság és zavar folytán már-már egy parlamenti válság örvénye felé sodortatánk.

Mindamellett is e kísérletek, melyek az egyesülés érdekében mindkét részről nagy loyaltással folytatattak, fűjdalom! meghiusultak, és pedig meghiusultak egy oly oknál fogva, mely hatalmasabb volt, mint az illetők jó-akarata; és ekkor történt, hogy mélyen tisztelt hivatali elődöm, ki a legnehezebb viszonyok között is ferfiasan megállván (Élénk éljenzés a jobboldalon) helyét, hónapokon keresztül két sulyos tárcza terhet vette vállaira, és legközelebb a pártok egyesítésének nagy czélja körül is annyi kitartással fűradozott, — kényszerítve látta magát lelépni a kormányról, mi által a válság tetőpontjára hágott.

Ily körülmények között hivatván föl ő fölsége által egy új kormány alakítására, nem lehetett más a földadatom, mint az, hogy megkísértem legalább részben létesíteni azt, mit egész teljességében létesíteni tisztelt elődömmnek nem sikerült, és az ez iránybani fűradozásaimat fűnyes, a hazára úgy hiszem, fölöttébb ürvedetes siker is koronázta két jeles tehetségnek, de különösen azon kitűnő ferfűnak megnyerése által, (Élénk éljenzés a jobb és baloldalon), ki daczára előhaladott korának és egynémely politikai kérdésekre nézve a miéinktől eltérő nézeteinek, elég hazafias önföldözéssel bírt a kormányba lépni és a pénzügyi bajok orvoslásának sulyos földadatát vállaira venni.

A lefolyt eseményeknek ezen előrebocsátott rövid vázlata után természetsszerűen fogja találni a tisztelt ház, ha a most ilyképen megalakult kormány, tartózkodva a politika összes terére kiterjedő és annak minden fontosabb kérdéseit fölűlelő programm előterjesztésétől, ez idő szerint csak az általam már említett és a válság előidézésére a legnagyobb befolyással volt sulyos pénzügyi és közgazdasági bajok orvoslását fűzte ki magának közvetlen földadatul és így programmul, követvén e részben a példát, melyet a 21-es bizottságnak épen e czélból kikűldésével adott maga a képv. ház. (Helyeslés jobb oldalról.)

Ne mondja senki, hogy ezzel nagyon is szűkre szabtuk azon keretet, melyben mozogni szándékozunk. Hiszen egy híres francia pénzügyminiszter mondá egykor: „csináljatok nekem jó politikát és én csinálni fogok nektek jó pénzügyeket.“ és e mondat kétségbenvonhatlanul igaz volt és lesz mindörökké. (Igaz! a baloldaltól.)

Nekünk, hogy sikerrel oldhassuk meg a magunk elé tűzött földadatot, és a lehetőségig egészségesekké tethessük társadalmi és nemzetgazdasági állapotainkat, ki kell terjesztenünk figyelműnket az államélet összes fűntionára, és át kell vizsgálunk annak egész szervezetét; mert csak ez uton leszünk képesek megvalósítani és javaslatba hozni a dolgok elintézésének legegyszerűbb és így legkevésbé költséges módját, a terhek eloszlásánál pedig azon helyes mértéket és igazságos arányt, mely míg egyrészt az állam bevételeinek rendes befolyását leginkább biztosítja, másrészt az erők zsibbasztásának vagy kimerítésének is legbiztosabb elhárítója.

Mindez együttvéve képezi azon földadatot, melynek megoldására egyesültünk, és ez bizonyára nem oly esakélyság, mint talán egyelőre látszik. Állami létünk, szellemi és anyagi fejlődésünk jövő biztosításának érdekei forognak ezeknél szóban, és épen azért, mert mi teljes mértékben érezzük az előttünk álló földadatok nagy fontosságát, mint sürgős voltát, és mert tudjuk, mily számos törvényhozási intézkedést, és mennyi időt fog ez igénybe venni, programunk egyik cardinális pontját képezi még az is, hogy részünkről mindent elkövéssünk, hogy a kitűzött czélra irányult actio oly kérdések fölvetése által meg ne zavartassék, melyek megoszthatnák a munkások táborát, vagy legalább késleltethetnék a fűczél elérését. (Helyeslés jobbról.)

Im, ez programunk a legközelebbi időre, és szabadon befejezésül magam és miniszterársaim nevében még egy pár szót intéznem a t. képviselőházhoz.

Válságos, nehéz napok vonultak el felettünk legközelebb és habár elmúlt is a pillanatnyi veszély, a bajok, melyek kívánatosá tették volna minden erők egyesülését, még ma is teljes mértékben fűntállanak és gyors orvoslást követelnek.

Ennek lehetővé tételére vállalkozott a jelen kormány és valamint annak minden egyes tagját a haza iránti szeretet és mély kötelesség érteke vezette ide e helyre, hol nehéz munka és sulyos felelősség vár rájuk, úgy ugyanezen értekek nevében kéri és reményli most

önöknek közreműködését és támogatását; mert legjobb akaratu igyekezetünb is sikerre csak úgy számíthat, ha a bennünket rendes időben elválasztó pártérdekeket a haza veszélyben forgó fő érdekének alárendelni készek és képesek vagyunk. (Élénk éljenzés és helyeslés a jobboldalon.)

Irányi Daniel szükségesnek látja azon közösügyi törvények tiszteletben tartása mellett felszólalni, melyeket leginkább azért szokott említeni, hogy eltörlésüket sürgetse, de melyeknek addig még léteznek megtartását követeli, főképp alkotói részéről, tudvalévő dolog ugyan, hogy gr. Andrássy külügyér befolyt a cabinet alakításába, ily beavatkozás az említett törvényekbe ütközvén az ellen tiltakozik s óvat tesz.

Simonyi Ernő nem vár sok jót a kormánytól, melynek állandóságát nem jósol már a miniszter elnök által bevallott nézet divergenziát végett sem, nem tudja ugyan mit fog tenni a kormány de nem hiszi, hogy azon helyzetben lesz azt pártolhatni, végre jelenti, hogy rosálja miként a lapok a felség és egyes pártvezérek között folyt beszélgetéseket nyilvánosságra hozták, egy ily közleményben olvassa, hogy Tisza Kálmán a szélsőségek igazgatójáról beszélt, constatálni akarja, hogy a parlamentben nincs sem communista, sem atheista, de még majdnem mindenütt létező republikánus párt sem, különbség nem az államforma lényege, de csak a módzatok felett létezik, igazgatás ugymond kétféle van, a mindenkinek szabad az agitatio, de a törvénytelen eljárás, ez utóbbihoz pártja soha sem folyamodott, s a mennyiben Tisza azt értette, tiltakozik az alkalmazás ellen.

Bittó miniszterelnök röviden visszautasítja az előtte szólók állításait, biztosítván a házat, hogy ő beszélt gr. Andrássyval a mind mindig tette s ezentul is tenni fogja, de a cabinet alakulásáról csak ő felségével érintkezett, megjegyzi továbbá, hogy arról mindenki meg volt győződve, hogy valamennyi miniszter elnöki candidatusok között, egyiknek sem sikerülend oly kormányt alakítani, melylyel Simonyi Ernő meglegyen elégedve.

Tisza Kálmán méltó fölindulással, és ez alkalommal eléggé jogosult kemény szavakban, utasítja vissza röviden, Simonyi Ernő szavait. fölszólalását, a ház általános helyeslése mellett, illoyalisan nevezvén — a miniszteriuma néve megjegyzi, hogy bevárja míg a tett terére lép, magatartását tetteihez fogja alkalmazni.

Elnök bejelenti, hogy a delegatiók april 20-dikára lettek egybehíva, továbbá, Ghyczy Kálmán és Bartal György miniszterek, nem különben Mátyus Arisztid a képviselői állásról lemondottak és Horváth Gyulát véglegesen igazoltak nyilvánítja.

Következett hosszú sora a kérvények beadásának, melyet talán alkalmasabb időre halaszthattak volna a t. képviselő urak.

E kérvények között Zámory Kálmán nyújtott be egyet, egy komárom megyei község részéről, annak a szomszéd megyébe bekebelezése tárgyában, mely ugyan e község részéről, előbb Wodianer képviselő ur utján beadott kérvényben foglalt kívánságának ellenkezőjét kéri.

Mindkét kérvény ugyanazon személyek által van aláírva.

Csernátony kérdést intéz a legközelebbi idő beosztás iránt.

Bittó miniszterelnök válaszolja, hogy a kormány azt kívánja, miszerint a ház az ünnepekig legfeljebb még két ülést tartana, házelnök és delegatio választása tárgyában, ezután elnapoltatnék, s érdemleges tárgy ülést nem tartana april 15-ke előtt, mely idő után, a függőben lévő törvényjavaslatok u. m. a közjegyzőkről az ügyvédi rendtartásról, a kereskedelmi miniszternek több rendbeli javaslata s a 21-es bizottság jelentése kerülné szövegre, ezután a kormány megteendti előterjesztéseit a jövőre nézve.

Ezek folytán az elnök-választás a hónapi ülés napirendjére tűzött, a többi fölött holnap fog határozni a ház.

Mielitics interpellatiót intéz, melyet a nagy zaj miatt lehetetlen volt hallani, Koztics hasonló szándéka teljesítését holnapra halasztja.

A gazdasági és kérvényi bizottságok jelentést tesznek; a jegyzőkönyvnek a főrendekhez átküldendő része hitelesítetik s az ülés berekesztetik.

A főrendiház ülése mártius 23-án.

Egészben más látvány mint a képviselőházban, a karzatok, főképp a képviselők, — kik saját ülésük befejezése után 1 órakor tartatván a főrendiház ülés, nagy számban jelentek meg, — tömve, ellenben főrendeink igen gyéren képviselve. A kir. kéziratok állva hallgattatnak végig, Ghyczy neve itt is egy pár gyöngé éjtent nyert, a miniszterium mely csend közt vezetetik be — számára mióta a bibornokká lett primásnak külön helyet csináltak, mely nára különben eltűnt, elégséges karszökek sincsenek, s ott tündökölt egy pár polgári kinczésű zöld karszök, a vörös bársony miniszteri fauteuil-ek közt. — Bittó elmondja a képviselőházban tartott beszédét, rövid kivonathban, a magyelműtású elnök a méltóságos főrendek megkérdése nélkül is biztosíthatni véli, különben igen szárazon, a kormányt, a főrendek támogatásáról — s ezzel a jövő napirend fölötti rövid szóváltás után, vége az ülésnek; ekkor, egy kissé hangosabb éjtent nyer a kormány, — melynek tagjai közül különösen Ghyczy Kálmán körül sereglenek, Hajnald érsek és többen, melegen üdvözölvén őt.

Különlélek.

Budapest, március 23.

(Hivatalos.) A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök, Rébay József, róháidai vasgyári helyettes számvivőt az ottani számvivői állomásra, Pulwermacher Gusztáv erdészeti számvivőt a temesvári jószágigazgatóság kerületébe erdőrendező-főerdészé, az igazságügyminiszter Nagy László fogarasi törvényszéki joggyakorlót ugyanazon törvényszékhez aljegyzővé, Volf János fogarasi törvényszéki díjnotk ugyanazon törvényszékhez irnokká nevezte ki, s Maróczy Sándor kaposvári kir. törvényszéki irnokká a lengyeltői kir. járásbíróshoz, Sztokovits Tivadar oraviczabányai kir. törvényszéki aljegyzőt a verseczi kir. törvényszékhez helyezte át. A közmunka- és köz-

lek, miniszter Bodoki Lajos és Fésüs Mihály miniszteri főmérnököket, továbbá Denk Gyula és Kézessy József kir. főmérnököket országos középítészeti főfelügyelőkké, Lers Pál tiszteletbeli főmérnököt, Szombathy Károly és Klén Kálmán miniszteri főmérnököket főmérnökökké nevezte ki.

Külügyminiszteri kinevezések. Ó felsége a közös külügyminiszter filterjesztése folytán, a bécsi világi-kiállítás volt főigazgatóját, báró Sshwarz-Senborn Vilmos titkos tanácsost, rendkívüli követé és meghatalmazott miniszterre az észak-amerikai Egyesült-Államok kormányánál, vásonykeői gróf Zichy Ferencz cs. kir. titkos tanácsost és kamarást, a magas portánál rendkívüli nagy-követé, a China, Japán és Siam részére eddigi miniszter-resident és shanghai-i főconsult, báró Calice Henriket, cs. és kir. bukaresti diplomata ügynöké és főconsultá kinevezte és elrendelte, hogy ugyanannak ez alkalommal, a főnebbi minőségben tett szolgálataokért a legmagasb megelégedés tudtára adassék. Továbbá ő felsége lovag Schaffner Ignác miniszteri tanácsost s londoni kereskedelmi irodaigazgatót és főconsul helyettesét, cs. és kir. miniszter-residenté a chinai, japáni és siami udvaroknál és shanghai-i főconsullá nevezte ki és báró Schreiner Gusztáv cs. és kir. londoni nagykövetségénel kereskedelmi irodaigazgatót és ugyanottani főconsul helyettes gyanánti ideiglenes alkalmaztatását helybenhagyta.

Kinevezések a horvát országos kormányhoz. Ó felsége a horvát-szlavon kormány belügyi osztályához szigetli Halper Imre címzetes osztálytanácsost és titkárát osztálytanácsossá, Kneiszel József címzetes titkárát és fogalmazót titkárrá nevezte ki.

Kilépés a honvédségből Dr. Bolemann István szabadságot állományú zászlóalj-orvos, a magyar-kiind. honvédségben viselt orvosi rangjáról s címéről önként leköszönvén, lemondása a honvédelmi miniszter által elfogadtatott.

Az Eötvös-szobor pályázatánál legjobbnak ítélt mű szerzője, mint a bíráló bizottságnak folyó hó 23-án tartott ülésében, a jelégis levélke föltöréséből kitűnt, Huszár Adolf szobrász.

Megszüntetett postahivatal. Folyó évi február hó 1-től kezdve a baranyamegyei Bogádon fennálló postahivatali kézbesítési kerülethez tartozó községek, előbbi kerületeikbe és pedig Babarecz-Szöllös, Egerszeg, Kis-Asszonyfa, Monyorósd, Ozd és Tengerin községek a szt.-lőrinczi, Bogád-Czinderi és Uj-Mindszent községek a vaiszlói, Hegyi-Szt.-Márton község pedig a siklósi postahivatal kézbesítési kerületéhez kebelezettek vissza.

Török okmányok. A „Felvidéki Közöny” cíjű: Hogy a hazai történetírásra még mennyi föladat várkozik, mutatja többi között azon körülmény, hogy Rika-Szombat levéltárában a XVI. és XVII. századból több mint harmadfélszáz török okmány őriztetik. Ezek szövege teljesen ismeretlen még. A török levelek hosszúságuk szerint kettéhajtogatva 1—2 lábnyi hosszú és 2 hüvelyknyi széles selyentokba varrva mai nap is oly épek, hogy rájtok — amint ezéltt hat évvel a természetvizsgálók vándorgyűlésén látni szerencsések valánk — még a tintához tapadt porzót is a maga valóságában meg tudtuk különböztetni. Az ötvenes években híre járt, miszerint az okmányokat a helytartótanács fölkérte volna Budára, azonban, hogy azok kelőképen sehol sem használtattak föl, mutatja a hazai történetírás jelen állapotát, mert azokról ma a magyar tudományos akadémia „Történetírásában” sem a Történelmi társulat „Századúban” meg nem emlíkezik.

A nemzeti torna-egylet folyó év március 28-án esti 7 órakor, az egyleti csarnokban (ész utca 17-ik sz.) nyilvános tornázást rendez. Az egylet működő tagjai, különösen azok, kik magokat, a szabad-gyakorlatokra, csapat-tornázásra vagy versenyre az e célból kitett ivarú ártárok, fölkértek, hogy a kijelölt helyen 6 és fél órakor egyleti tornász-öltözékben pontosan jelenjenek meg. A díszornázásra beirt működő tagoktól belépti-jegy nem kívántatik, be nem irt s nem működő tagok csak jegy mellett léphetnek be. Pártoló tagok díjmentes jegyeket egy-egy ülőhelyre folyó hó 27-én esti 8 óráig nyújtójuk fölmutatása mellett, az egyleti csarnokban átvehetik. Belépti-jegy a csarnokba 1 frt, s a karzatra 50 kr.

Családi dráma. Egy bécsi takács, Koppensteiner Mátyás igen rosszul élt nejevel, kinek henye és pazarló életmódja sokszor rossz hangulatba ejté a szorgalmas és takarékos férjet. Mult pénteken este megint heves szóváltás volt a házask között, mire Koppensteinernek karóra vevő két gyermekét, egy 3 éves és egy 7 hónapos leányt, és velük a Wien folyóhoz sietett, mely a tartós esőzések folytán szokottnál magasabb vízállással bírt. A kitérkező pillanatban három emberi lény kitért a hullámokkal, odasietett embereknek azonban sikerült mind hármat kifogni és a rendőrséghez vinni, hol a gyermek atyjoknak visszaadtattak. Koppensteinernek, esinos 28 éves asszony, megkísérelt gyilkosság miatt átadatott az országos törvényszéknek.

A nemzeti színház legközelebbi játékindje ez: Holnap, március 24-dikén a „Proféta”, 25-dikén „Közönyt közönyvel”, 26-dikán „Hamlet” opera, 27-kén „A társaságból”, 28-kán „Don Juan”, 29-én „A székely-földön”. A jövő hétre kitérvék: 30-dikán „Plume” ur öröksége”, 31-kén „Hugenották”, Bena Ida asszony utolsó fölléptéül, april 1-jén Dumas „Alfonz ur” című drámája először, 2-kán a központi Fröbel nőegylet jüára a „Tannhäuser”, 3-dika és 4-dike szünnapok, 5-dikán a nyugdíji intézet és színházi segélyegylet javára: „Don Juan”. A buda. játékind ez: március 25-kén „Nagyapó”, 26-kán „Makrancos hölgy”, 27-kén a nőkző-egyleti hangverseny, 28-kán a „Csók”. 9-kén „Szelle idus hölgy” s „Észter és Dávid”, 30-dikán operai előadás jótékony célra, april 1-én „Peleskei nótárius”, 2-kán „Alfonz ur”, 5-kén „Szép Diego” jótékony célra.

Rövid hírek. A pesti honvéd és tartalék tisztképző iskolában a fölolvások aprilis 7-én kezdődnek; ezen vizsgálatok letétele, valamint az egyévi önkényes tanfolyamba jelentkezők beiratása, minden nap a tanhelyiségben, király-utca 6-ik szám alatt, eszközöltetik. Ezen elismert jöhírű intézet tanulói, a legalapabb tanulmányozás mellett, azon előnyben is részesülnek, hogy polgári foglalkozásukban nem akadályoztatnak, minthogy a fölolvások az esti órákban tartatnak —

A fő város költségvetésében a végleges törlések ezek: a bevételek rovatánál 800 frt az ó-budai bevételekből. 6277 frt a téglá és kővám tételéből, 50,000 frt az átíratási díjakból, 30,000 frtot az italméresi díjakból, 5000 frtot a hivatali eljárásért járó illetékekből, 38,000 frtot a községi pótdából. A kiadások rovatánál töröltetett, 30,000 frt a népiskolai építkezések címénél, azonkívül több apró tétel. — Ez alkalomból előterjesztetett azon elv, hogy új iskolák ez évben csak Buda építendő, Pesten nem, mert itt meglehetősen elég van. — Ezen törlések után a deficit 98,252 forintra száll, mely összge a városi pénztár activ követeléseiből könnyen fedezhető. — A házádomentességre a következő javaslat terjesztett a városi tanács elé: Az adómentesség csak a helységi telkekre vonatkozik; a nagy köröndön belül és városrészekben a házaknak legalább is kétemeletességek, a nagy körut és a vámvonal közé eső városrészekben pedig egyemeleteseknek kell az új építményeknek lenniök. Az úres telkeken épített házaknak 26 évi, a már beépítve volt telkeken épülteknek pedig 10 évi adómentesség adandó. Ha a ház kis lakosokból áll, akkor a községi adó fele még tíz évre engedtetik el. Az adómentesség csak azok építkezésekre vonatkoznék, melyek az adómentesség kiküldetési napjától számított két év alatt befejeztetnek — A királyi várkert szabályozásár a vonatkozó tervek a főváros tanácsa is helybenhagyta, s ekkép a Széchenyi és Debreczen szállodák lözti ház-sor lebontásához már a legközelebbi napokban hozzá kezdenek. — A pesti Lloyd-társulat 200 frttal a képzőművészeti társulat alapító tagjai közé lépett, s tagjait körlevélben buzdítja a derék társulat pártfogására. — A 9-ik kerület elöljárósága azon indítványt terjeszté elő, hogy a sorok-sári-utca újra köveztessek. Miután ezen utca azok közé tartozik, melyek gránittal volnának kövezendő, a középítési bizottság fölszólította a főmérnöki hivatalt, hogy erre vonatkozólag részletes tervek és költségeloirányzatot terjesztson elő. — Sid old lovardájában a keresepi uton nagyon értékes produktókat tart. az ott működő (nagy részt) olasz társulat. Tegnap este a község valóságos ostrom alá vette a circus pénztárát, mely azonban nem szolgálhatott elég jeggyel a látni vágyók seregének. Előadást naponként taranak fél 8 órakor este. — Vadmacská került valahogy a gömörmegeyi Hemzók község templomába, s március 15-én az isteni szolgálat alatt, az ének hang által rejtekéből fölriasztatván, roppant zenebonát idézett elő a templomban, míg végre a főmeg letiportá és agyon verte.

Nemzeti színház. Kedd, március 23. „A Proféta”. Opera 5 fölvonásban.

Táviratok.

Bécs március 22. A felsőházi bizottság a confessionalis újavaslatokat eselégi módosítással az alsóház határozatai szerint ajánlja elfogadásra. Előadó Hasner lez. Tárgyalás kezdete esütörtökön.

Berlin, március 22. A császár születésnapja alkalomból a város föl van lobogozva. Estére nagyszertű kivilágítás tervezetik. A császár reggel 11 órakor a koronahereg palotájában megjelent az isteni tiszteletben. Déli 1 órakor fogadta a szász királyi-párt, a badeni, veimári és mecklenburgi nagyhercegeket, az altenburgi, meimingeni és más hercegeket. A hársfasátányon nagy néptömeg tolong éltelve a császárt.

Paris, március 21. A török kormány az 1873-ki kölcsön még hátrálékos 800,000 kötvényére nézve kiegyezett. A kormány gondoskodik az aprilisi szelvény beváltásáról. 200,000 kötvény, 297 frankkal fog visszavásároltatni, de a konzorcium lemond minden reklámálási — és optiojgról.

Paris március 22. Santa Cruz plébános és carlistavezéret a francia esendörök elfogták s Bayonneba szállították.

Róma, március 22. A király ma fogadta a dipl. testületet. Az angol királynő, az osztrák, orosz és német császárok a bajor és a svéd király, s Mac-Mahon elnök sajátkezűleg írtak, Grant elnök meg üdvözölő táviratot küldött. Tömerdek küldöttség érkezik mindenfelől. A svajci követség a szövetség tanács részéről nyújtott át egy iratot. Az elfogadás két órán keresztül tartott.

Bukarest, március 22. A pénzügyér 27 millió franknyi kölcsönt kér, s a só egyedúrásig íránt javaslatot terjeszté elő. A kultuszminiszter 700,000 frank hitelt kér, a nemzeti színház butorzatának megújítására.

Közgazdaság.

Budapest, március 23.

„A várnagy és Magyarország gazdaságának újjászervezése” címmel egy figyelemre méltó tanulmány jelent meg Mudrony Somától, ki tudvalőleg a különvámterület alapján áll. A derék munkára vissza fognak térni.

A szombathelyi kereskedelmi ipar és földművelési bank 1873-dik évi üzletkimutatása szerint betétek 413 ezer 433 frtot tettek, a leszámítás 826,873, az előlegek 376,440 segélyegyleti adóslevelekre adott hitel 196 ezer 335 frtot tettek. A 120,000 frtmi részvénytőkének 6%-os kamatján fölül a tisztanyereség 129 frt.

A budapesti gabna és értéktőzsdéről március 23. A gabnában a kínálat gyenge volt és a malmok tetemes eredményeket tettek. — A tőzsdé hanyatlani kezdett. A bécsi jegyzések lanyhák. Jegyzéseink a következők: vasuti kölcsönök 95.50, magyar sorsjegyek 78.25, magyar hitel 154—153.50, földhitel. 61.50—61.25, munic. 31.75—42, takaréks és hitel 52.50—52.25, anglo 34.75—34.25, pesti küzuti névlegesen 342, iparbank 52, buda-óbudai népbank 33.75 fiztetettek. Valuták változatlanok. 20 frankos arany 8.92, cs. arany 5.26, tallér 1.66 ezüst 106 1/4.

Felölös szerkesztő: Huszár Imre.

A mi magunktartását, eljárásunkat a kormánnyal szemben illeti, ez függeni fog azon javaslatoktól, a melyeket a kormány előterjesztend és függeni fog azon eljárásról, a melyet a kormány követend.

De történjék bár ez vagy amaz, kérjük és kéri, fogjuk ismét, hogy életed, erődöt a haza javára sokáig tartsd meg, te pedig tartsd meg számunkra mindig nagy becsü barátságodat, vezelmadat, a melynek részünkről őszinte viszonzását ezennel is igérjük. Elj sokáig!

Ezen válasz után „mely méltólag fejezte ki, pártunk érzelmeit, Ghyezy — kit a kör tagjai ismételtelen megjelöltek — még jó ideig mulatott régi tisztelői közt s aztán elbucszott, szívélyes üdvözlések által kísérve.

A főrendi ház folyó hó 26-án tartandó, ülésében a közügyek tárgyalására hivatott országos bizottság tagjait fogván megválasztani, s ugyanez ülésben a földadó szabályozásáról szóló törvényjavaslatot érdemleg tárgyalni, erről a főrendi ház tőlvolló tagjai az elnökség által tisztelettel értesítettek.

A 9-es bizottság ma tartott ülést, melynek tárgyat a Széll Kálmán által szerkesztett jelentés hitelesítése képezte. A bizottság jelentésének közlését holnap kezdjük.

Domahidy Ferenczhez, mint a középpárti kör elnökéhez, Mátyus Aristid képviselő a következő levelet intézte:

Mélyen tisztelt körelnök ur! Kérem a középpártból és a középpárti politikai körből történt kilépésem tudomásul venni s azt a tisztelt kör tudomására hozni.

Kérem ezenfelül elnök urat, szíveskedjék engem a kör tagjainak barátságába és szeretetébe ajánlani s tartson meg a maga részéről is előttem nagyra becsült barátságában.

Budapest, 1874. márczius 21.
Mátyus Aristid képviselő.

Mátyus Aristid egyébiránt — mint lapunk országgyűlési rovatában olvasható — képviselői mandatumát is letette.

Hasonlóképp nyilvánítá a középpárti kör elnökéhez intézett sorokban Tarnóczy Béla is kilépését a középpártból.

Végül Tarnóczy Gusztáv az alább következő levélben indokolta kilépését pártunkból és visszacsatlakozását a Deákparthoz:

Tisztelt elnök ur! Nem lehetvén jelen a tegnapi értekezleten, irásban vagyok kénytelen fölkiérni a t. elnök urat, hogy a középpárttal mély sajnálatomat közölni méltóztassék a fölött, hogy a tegnapi értekezletében hozott abbeli végzéséhez nem járulhatok: miszerint egyrészt helyesléssel és bizalommal fogadtassék Ghyezy Kálmán pártvezérünknek azon elhatározása, hogy a pénzügyi ügyeket elfogadja; másrészt mégis távol maradjanak e pártunk tagjai azon párttól, a melyből alakult kormányban pártvezérünk helyt foglaland.

Együttal kérem, hogy a középpártból kilépésemet a t. párttal közölni méltóztassék, mert én részemről a helyes és bizalomnyilvánítás folyományának tartom a támogatás kötelességét, hogy pedig az magában a kormányban határozottan gyakorolható, mint azonkívül, az előttem kétségtelennek látszik.

Azon aggodalom, hogy a kormányzó pártnak egy része esetleg ellentétbe jöhet Ghyezy szándékaival; engem nemcsak hogy nem tartóztathat vissza attól, hogy őt oda kövessem, sőt az inkább ösztönül szolgál arra, hogy elvei támogatóinak számát, ha csak egy szavazattal is szaporítsam azon testületben, melynek kebelében leend hivatva működni ezentul, és mely számbeli többségénél fogva, a pártokra fektetett parlamenti rendszer folytán újabb átalakulásig első sorban és majdnem kizárólag döntő befolyást gyakoroland hazánk ügyeire.

Ezen elhatározásomban nem ingathat meg azon érv sem, hogy a koalíció mostani megkötésével, melyet néhányan a biztos és állandó sikerre nélkülözhetlennek tartunk, ezen alakulás nem kecséget teljes sikerrel, állandósággal; ez csak az esetben lehetett volna befolyással elhatározásomra, ha pártunknak további különállása e célt siettetne, vagy annak a kormánypárttal egyesülése azt hátráltathatna volna. Minthogy nézetem szerint ez eset nem forog föl, úgy személyes tekintetek kivül, melyeknek nem szabad tért engednem, részemről nem látok érvet, mely visszatartathatna attól, hogy kövessem pártunknak önföldöző vezérét azon küzdőterre, melyre lépnie hazafi értezt parancsolá, és a melyen nézeteinek és elveinek sikerét elérhetni reméli. Fogadja t. elnök ur tiszteletem legőszintébb kifejezése mellett azon reményemnek nyilvánítását, hogy a t. pártunk tagjai jövőre is föntartandják számomra baráti érzelmeiket, melyeket kiérdemelni igyekezeteim közé tartozand.

Budapest, 1874. márczius 22.
Alázatos szolgálja
Tarnóczy Gusztáv.

A Deák-párt ma este 6 órakor tartott értekezletén, Bittó István miniszterelnök bemutatá az új miniszteriumot. Hosszas és lelkes éljenzések után, a kormányelnök jelenté, hogy programot ezuttal nem ad, miután azt részletesen közelebbről szándékszik előterjeszteni.

Ezután Ghyezy Kálmán elmondá, hogy a lelépet miniszterelnök fölcsólitására, bár annak igen nagy tisztelője, tagadó választ kelle adnia, mert azt hitte, hogy Szilávy lemondása után ő fölsége a koalíció iránt másképp határozhat s a koalíció lehetőségét kormányba lépte által nem akarta kockáztatni. Bittó által újra fölcsólitván elmondá aggályait az iránt, hogy ő, ki miniszter társával nem egy kérdésben szembe állott, azokkal most teljes solidaritásra lépjen s elmondá, hogy erre nézve ön kelle tartania azon jogot, hogy ez ügyben egyszer mindenkora nyilatkozatot tehessen.

Utóbb ő fölsége által szólíttatván föl, kötelességének ismerte ő fölsége előtt is kifejezteni aggályait. De ő fölsége mindemellett is kívánta a cabinetbe lépését s ő elfogadta a pénzügyi tárczát. Elfogadta azon meggyőződésben, hogy Magyarország pénzügyi helyzete veszélyeztetve lévén ennek rendezése az első feladat s ezután a többi kérdés is megoldható. A pénzügyek rendezése veendő igénybe egész idejét, s ha néha nézetei eltérők lennének miniszter társaitól, nézetei kifejezésében úgy fog eljárni, hogy azáltal a közügyek és a haza érdekei ne szenvedjenek. (Lelkes éljenzés.)

Bartal György miniszter szólalt föl ezután kijelentvén, hogy őt sem ambitio, sem erejének tulbecsülése nem vezette, sem mulserényesség nem gátlá a tárcza elfogadásában, hanem egyenesen azon indök bírta rá, hogy a hazafi kötelesség önföldözősét kíván s a ki fölcsólitatik, az nem adhat tagadó választ. Kéri a párt támogatását, valamint utánna Zichy József gróf is, ki midőn ez új terre lépett hasonló meggyőződésben volt.

Ezután Széll Kálmán üdvözli az új miniszteriumot s különösen Ghyezyt, kinek nézeteit a takarékos államháztartás iránt isméri.

Ezután Perczel Béla a ház elnöki székére kijelöltvén a delegátóra nézve az határozatot, hogy előbb kérdés inéztetik a balközéphez, szándékszik-e elfogadni a választást, s aztán történik meg a kijelölés.

A baloldali kör mai értekezletén a ház elnöki székére Várady Gábor, az első alelnökségre Tisza László jelölté ki. A delegátói kérdésben hosszabb vita után kimondatott, hogy a választás elfogadása nyílt kérdésnek tekintetik.

A „Reform”-ban ezeket olvassuk:

A középpárt tagjai közül újabban, mint halljuk, Tarnóczy Gusztáv, Benedikty Albert, Lónyay József és Ivánka Imre csatlakoztak az eddigi említettek kivül át a jobboldalra. Ivánka tegnap este már jelen is volt a Deák-kör helyiségében. A gr. Károlyi Ede-Schwarz-féle reformerek is, mint értesültünk, a megváltozott viszonyok közt elfoglalandó pártállásuk fölött egy külön értekezletben fogják határozni. Kapcsolatban ezekkel megemlítjük, hogy Mátyus Aristid, dr. Oláh Gyula és Sipos Orbán nyilatkozataik letételével új választásnak akarják magukat alávetni.

Főntébbi közleményünk magában foglalja, mindazt amit a középpárt egyes tagjainak elhatározásáról hitelesen és hivatalosan tudunk a mai napig. Igen természetes, hogy pártunk minden nevezetesebb mozzanatáról lapunk értesíteni fogja t. olvasóinkat, s mindaz, amit más t. lap társaink a középpárt egyik-másik tagjának kilépéséről írnak, csak puszta hírek, vagy puszta desideriumnak tekintendők mindaddig, míg az egyes esetek a középpárti körnek hivatalos tudomására nem jutnak. Ami különben Károlyi gróf és Schwarz Gyula képviselő urakat illeti, (kiket t. lap társunk névszerint említett föl) annál kevesebb hittel adhatunk a „Reform” hírének, mivel a nevezett két képviselő ur a márczius 21-ki értekezleten, határozottan nyilatkozott a pártállás föntartására vonatkozó határozati javaslat elfogadása mellett.

Az „Ung. Lloyd” a mellett szólal föl, hogy más országok példájára, az egyik képviselőházi alelnöki állomást balközéppárti képviselővel töltsék be.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése mártius 23-án.

Jóval a csal 12 órára hirdetett ülés előtt, zsufolásig teiték meg a karzátok, s a képviselők nemcsak oly nagy számban gyűltek egybe, amint azt ritkán szoktuk látni, de mindenki el is foglalta helyét, ami nálunk még szokatlanabb látvány.

A képviselőház előtt, az utczán szépszámu közönség, többnyire a műveltebb osztályból, s közötté sok nő, gyűlt össze, lesve a miniszterek megérkezését, ezek, kocsin egyenként jöttek, a közönség csendesen nézte, amint kiszállottak, csak Ghyezy Kálmánt éljenzették meg erősen.

A házban azalatt Perczel megnyitván az ülést, fölolvastatta a legmagasabb kéziratokat, melyek által Szilávy és kabinetje állását fölmentetik, másrészt Bittó és társai minisztereknek a veztetnek ki.

Bittó s az eddigi miniszterek nevét csendben hallgatta a ház, Ghyezy nevét élénk éljenzés kísérte a ház mindkét oldaláról nem különben Bartalét a jobboldal részéről. — Szilávy is megjelenezték, úgy Bittót is, midőn azon levele elolvasatott föl, melyben az elnökségről és képviselőségről beszél.

Ezután bevezeté a ház nagy a teljes számu miniszteriumot, melynek megjelenését élénk éljenzéssel fogadta a ház, melyből különösen Ghyezy neve hallatszott ki.

A kormány tagjai a miniszteri karszék előtt állva, Bittó miniszter elnök a következő beszéddel mutató be a cabinetet:

T. ház! Az élmént fölolvastott kegyelmes királyi leiratok által ő fölsége engemet miniszterelnöknek, gr. Zichy József, előbb kereskedelm. minisztert közmunka-és közlekedésgyűj. Ghyezy Kálmán képviselőt pénzügyi-és Bartal György képviselőt kereskedelmi minisztereknek kinevezni, a többi minisztereket pedig előbbi állásaikban megerősíteni méltóztatván, midőn az így megalakult miniszteriumot bemutatni és annak számára a t. képviselőház jó indulatát, közreműködését és támogatását kéri szerencsém van, kötelességemnek ismerem, habár csak általános körvonalakban és röviden előterjeszteni a kormánynak nem annyira programját, miután a kifejezés talán igen távol lenne megjelölni azt, mit ez alkalommal tenni szándékozom; mint inkább csak annak ez idő szerinti álláspontját.

Mielőtt azonban ezt tenném, legyen szabad egy futó visszapiantást vetnem a legközelebb lefolyt időszakra. (Halljuk!)

Köz tudomásu dolog, hogy az országgyűlés ezen

második ülészakának kezdete óta úgy szólván állandó volt a válság úgy a többség, mint a többi pártok kebelében.

A bomladozásnak és új alakulásoknak jelenségei tüntek föl mindenfelől, és az általános ingadozás közepette természetserűleg ingadozóvá vált magának a kormánynak állása is, mely csak egy, minden tekintetben megbízható tömörpártra támaszkodva, lehetett volna képes üdvös törvényhozási működésre.

E helyzet okai iránt az egyéni fölfogások különfélesége szerint különbözők lehetnek ugyan a vélemények, de nézetem szerint határozottan téves lenne csupán személyes surlódásoknak akarni fölírni azt, mi mindefféle körökben oly általánosan mutatkozott és nem inkább azon súlyos közgazdasági és pénzügyi állapotunkban keresni okát, — mely az általános elmaradottságunk értezt által sugalt rohamos beruházások, és négy éven át az országot ért súlyos elemi és társadalmi csapások által idéztetett elő, de amelyet egész terjedelmében csak nem régen ismertünk föl.

E baj fölismerésének megdöbbentő hatása rendíté meg a többség önbizalmát, ez volt kétségtelenül főoka a bekövetkezett általános forrongásnak; és ez idézte elő azon épen oly természetes, mint ezélljában nemes vágyat is, mely a különböző ármalatokhoz tartozó nagy tehetségeknek közreműködhetése tekintetéből a pártok egyesítésére irányzott fusionalis és coalitionalis törekvésekben nyerte kifejezését.

Es valóban t. ház, ha volt valaha oly idő, midőn az ez iránybani kísérleteknek sikerét méltán remélhetette a közérdek iránt melegen érezni tudó honfi kebel, úgy bizonyára a mostani idő volt olyan, midőn az általános ziláltság és zavar folytán már-már egy parlamenti válság örvénye felé sodortatánk.

Mindamellett is e kísérletek, melyek az egyesülés érdekében mindkét részről nagy loyaltással folytatattak, fájdalom! meghiusultak, és pedig meghiusultak egy oly oknál fogva, mely hatalmasabb volt, mint az illetők jóakarata; és ekkor történt, hogy mélyen tisztelt hivatali elődöm, ki a legnehezebb viszonyok között is ferfiassan megállván (Élénk éljenzés a jobboldalon) helyét, hónapokon keresztül két súlyos tárcza terhet vette vállaira, és legközelebb a pártok egyesítésének nagy ezélla körül is annyi kitartással fáradozott, — kényszerítve látta magát lépni a kormányról, mi által a válság tetőpontjára hágot.

Ily körülmények között hivatván föl ő fölsége által egy új kormány alakítására, nem lehetett más a feladat, mint az, hogy megkísértem lehetőbb részben létesíteni azt, mit egész teljességében létesíteni tisztelt elődömmnek nem sikerült, és az ez iránybani fáradozásaimat fényes, a hazára úgy hiszem, fölöttébb örvendetes siker is koronázta két jeles tehetséggel, de különösen azon kitünő férfunak megnyerése által, (Élénk éljenzés a jobb és baloldalon), ki daczára előhaladott korának és egynemely politikai kérdésekre nézve a miénktől eltérő nézeteinek, elég hazafias önföldözősággal birt a kormányba lépni és a pénzügyi bajok orvoslásának súlyos feladatát vállaira venni.

A lefolyt eseményeknek ezen előrebocsátott rövid vázlat után természetesen fogja találni a tisztelt ház, ha a most ilyképen megalkult kormány, tartózkodva a politika összes terére kiterjedő és annak minden fontosabb kérdéseit fölölélő program előterjesztésétől, ez idő szerint csak az általam már említett és a válság előidézésére legnagyobb befolyással volt súlyos pénzügyi és közgazdasági bajok orvoslását tűzte ki magának közvetlen feladatul és így programmul, követvén e részben a példát, melyet a 21-es bizottságnak épen e célból kiküldésével adott maga a képvis. ház. (Helyeslés jobb oldalról.)

Ne mondja senki, hogy ezzel nagyon is szükre szabtuk azon keretet, melyben mozogni szándékozunk. Hiszen egy híres francia pénzügyminiszter mondá egykor: „esimájatok nekem jó politikát és én csinálni fogok nektek jó pénzügyeket,” és e mondat kétségbevonhatlanul igaz volt és lesz mindörökké. (Igaz! a baloldaltól.)

Nekünk, hogy sikerrel oldhassuk meg a magunk elé tűzött feladatot, és a lehetőségig egyszékesekké tethessük társadalmi és nemzetgazdasági állapotainkat, ki kell terjesztenünk figyelmünket az államélet összes fűntőira, és át kell vizsgálnunk annak egész szervezetét; mert csak ez uton leszünk képesek megtalálni és javaslatba hozni a dolgok elintézésének legegyszerűbb és így legkevésbé költséges módját, a terhek elosztásánál pedig azon helyes mértéket és igazságos arányt, mely míg egyrészt az állam bevételeinek rendes befolyását leginkább biztosítja, másrészt az erők szibbasztásának vagy kimerítésének is legbiztosabb elhárítója.

Mindéz együttvéve képezi azon feladatot, melynek megoldására egyesültünk, és ez bizonyára nem oly esakélyság, mint talán egyelőre látszik. Állami létünk, szellemi és anyagi fejlődésünk jövő biztosításának érdekei forognak ezeknél szóban, és épen azért, mert mi teljes mértékben érezzük az előtünk álló feladatnak úgy fontosságát, mint sürgős voltát, és mert tudjuk, mily számos törvényhozási intézkedést, és mennyi időt fog ez igénybe venni, programunk egyik cardinalis pontját képezi még az is, hogy részünkről mindent elkövessünk, hogy a kitűzött ezélla irányult actio oly kérdések fölvetése által meg ne zavartassék, melyek megoszthatnák a munkások táborát, vagy legalább késleltethetnék a főczél elérését. (Helyeslés jobbról.)

Im, ez programunk a legközelebbi időre, és szabadon befejezésül magam és miniszter társaim nevében még egy pár szót intéznem a t. képviselőházhoz.

Válságos, nehéz napok vonultak el felettünk legközelebb és habár elmult is a pillanatnyi veszély, a bajok, melyek kívánatossá tették volna minden erők egyesülését, még ma is teljes mértékben fönnállanak és gyors orvoslást követelnek.

Ennek lehetővé tételére vállalkozott a jelen kormány és valamint annak minden egyes tagját a haza iránti szeretet és mély kötelesség értezt vezette ide e helyre, hol nehéz munka és súlyos felelősség vár rájuk, úgy ugyanezen érzelmeik nevében kéri és reményli most

önöknek közreműködését és támogatását; mert legjobb akaratu igyekezetűnk is sikerre csak úgy számíthat, ha a bennünket rendes időben elválasztó pártterületeket a haza veszélyben forgó fő érdekének alárendelni készek és lépések vagyunk. (Élénk éljenzés és helyeslés a jobb-oldalon.)

Irányi Daniel szükségesnek látja azon közönségi törvények tiszteletben tartása mellett felszólalni, melyeket leginkább azért szokott említeni, hogy eltörlésüket sürgesse, de melyeknek addig még léteznek megtartását követeli, főképp alkotóik részéről, tudvalévő dolog ugyan, hogy gr. Andrássy külügyér befolyt a cabinet alakításába, ily beavatkozás az említett törvényekbe ütőzvé az ellen tiltakozik s óvat tesz.

Simonyi Ernő nem vár sok jót a kormánytól, melynek állandóságát nem jósol már a miniszter elnök által bevallott nézet divergentiát véve sem, nem tudja ugyan mit fog tenni a kormány de nem hiszi, hogy azon helyzetben lesz azt pártolhatni, végre jelenti, hogy rosszalja miként a lapok a felség és egyes pártvezérek között folyt beszélgetéseket nyilvánosságra hozzák, egy ily közleményben olvassa, hogy Tisza Kálmán a szélsőségek igazgatójáról beszélt, constátálni akarja, hogy a parlamentben nincs sem communita, sem atheista, de még majdnem mindenütt létező republikánus párt sem, különbség nem az államforma lényege, de csak a módzatok felett létezik, igazgatás ugyanon kétféle van, a mindenkinek szabad az agitatio, de a törvénytelen eljárás, ez utóbbihoz párta soha sem folyamodott, s a mennyiben Tisza azt értette, tiltakozik az alkalmazás ellen.

Bittó miniszterelnök röviden visszautasítja az előtte szólók állításait, biztosítja a házat, hogy ő beszélt gr. Andrássyval a mind mindig tette s ezennel is tenni fogja, de a cabinet alakulásáról csak ő felségével érintkezett, megjegyzi továbbá, hogy arról mindenki meg volt győződve, hogy valamennyi miniszter elnöki candidatusok között, egyiknek sem sikerülend oly kormányt alakítani, melylyel Simonyi Ernő megelégedve.

Tisza Kálmán méltó földulással, és ez alkalommal eléggé jogosult kemény szavakkal, utasítja vissza röviden, Simonyi Ernő szavait. felszólalását, a ház általános helyeslése mellett, illoyalisan nevezvén — a miniszteriumra nézve megjegyzi, hogy bevárja míg a tett terére lép, magatartását tettheihez fogja alkalmazni.

Elnök bejelenti, hogy a delegatiók ápril 20-dikára lettek egybehíva, továbbá, Ghyezy Kálmán és Bartal György miniszterek, nem különben Mátyás Arisztid a képviselői állásról lemondottak és Horváth Gyulát végre igazoltnak nyilvánítja.

Következett hosszú sora a kérvények beadásának, melyet talán alkalmasabb időre halaszhattak volna a t. képviselő urak.

E kérvények között Zámory Kálmán nyújtott be egyet, egy komárom megyei község részéről, annak a szomszéd megyébe bekebelezése tárgyában, mely ugyan e község részéről, előbb Wodianer képviselő ur utján beadott kérvényben foglalt kívánságának ellenkezőjét kéri. Mindkét kérvény ugyanazon személyek által van aláírva.

Csernátony kérdést intéz a legközelebbi idő beosztás iránt.

Bittó miniszterelnök válaszolja, hogy a kormány azt kívánna, miszerint a ház az ünnepekig legfeljebb két ülést tartana, házelnök és delegatio választása tárgyában, ezután elnapoltatnék, s érdemleges tárgyú ülést nem tartana ápril 15-ke előtt, mely idő után, a független lévő törvényjavaslatok u. m. a közjegyzőkről az ügyvédi rendtartásról, a kereskedelmi miniszternek több rendbeli javaslata s a 21-es bizottság jelentése kerülne szövegre, ezután a kormány megteendő előterjesztéseit a jövőre nézve.

Ezek folytán az elnök-választás a hónap utolsó napirendjére tűzött, a többi fölött holnap fog határozni a ház.

Mitics interpellatiót intéz, melyet a nagy zaj miatt lehetetlen volt hallani, Koztics hasonló szándéka teljesítését holnapra halasztja.

A gazdasági és kérvényi bizottságok jelentést tesznek; a jegyzőkönyvnek a főrendekhez át küldendő része hitelesített s az ülés berekesztetik.

A főrendiház ülése mártius 23-án.

Egészen más látvány mint a képviselőházban, a karzatok, főképp a képviselők, — kik saját ülésük befejezése után 1 órákor tartatván a főrendiház ülés, nagy számban jelentek meg, — tömve, ellenben főrendiek igen gyéren képviselve. A kir. kéziratok állva hallgattatnak végig, Ghyezy neve itt is egypár gyöngye éljént nyert, a miniszterium mely csend közt vezetetik be — számára mióta a bihornokká lett primásnak külön helyet csináltak, mely mára különben eltűnt, elégséges karszék sinesenek, s ott tündökölt egypár polgári kinézésű zöld karszék, a vörös bársony miniszteri fauteuil-ek közt. — Bittó elmondja a képviselőházban tartott beszédét, rövid kivonatban, a magyelműségű elnök a méltóságos főrendek megkérdése nélkül is biztosíthatni véli, különben igen szárazon, a kormányt, a főrendek támogatásáról — s ezzel a jövő napirend fölötti rövid szóváltás után, vége az ülésnek; ekkor, egy kissé hangosabban éljént nyer a kormány, — melynek tagjai közül különösen Ghyezy Kálmán körül sereglenek, Hajnald érsék és többen, melegen üdvözölvén őt.

Különfélék.

Budapest, március 23.

(Hivatalos.) A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök, Rébay József, rójháidai vasgyári helyettes számvivőt az ottani számvivői állomásra, Pulvermacher Gusztáv erdészeti számvivőt a temesvári jószágigazgatóság kerületébe erdőrendező-főrendező, Az igazságügyminiszter Nagy László fogarasi törvényszéki joggyakorlatot ugyanazon törvényszékhez aljegyzővé, Volf János fogarasi törvényszéki díjokat ugyanazon törvényszékhez irnokká nevezte ki, s Maróczy Sándor kaposvári kir. törvényszéki irnokot a lengyelitói kir. járásbírószághoz, Sztójkovits Tivadar oravicabányai kir. törvényszéki aljegyzőt a verseczi kir. törvényszékhez helyezte át. A közmunka- és köz-

lek, miniszter Bodoki Lajos és Fésüs Mihály miniszteri főmérnököket, továbbá Denk Gyula és Kézessy József kir. főmérnököket országos középítészeti főfelügyelőkké, Lers Pál tiszteletbeli főmérnököt, Szombathy Károly és Kléh Kálmán miniszteri mérnököket főmérnökökké nevezte ki.

Külügyminiszteri kinevezések. Ő felsége a közös külügyminiszter felterjesztése folytán, a bécsi világi-kiállítás volt főigazgatóját, báró Sshwarz-Senborn Vilmos titkos tanácsost, rendkívüli követé és meghatalmazott miniszterré az észak-amerikai Egyesült-Államok kormányánál, vásonykeői gróf Zichy Ferencz cs. kir. titkos tanácsost és kamarást, a magas portánál rendkívüli nagyköveté, a China, Japán és Siam részérei eddigi miniszter-residenst és shanghai-i főconsult, báró Calice Henriket, cs. és kir. bukaresti diplomata ügynöké és főconsullá kinevezte és elrendelte, hogy ugyanannak ez alkalommal, a főnebbi minőségben tett szolgálatokért a legmagasb megelégedés tudtára adassék. Továbbá ő felsége lovag Schaffner Ignác miniszteri tanácsost s londoni kereskedelmi irodaigazgatót és főconsuli helyettesét, cs. és k. miniszter-residenst a chinai, japáni és siami udvaroknál és shanghai-i főconsullá nevezte ki és báró Schreiner Gusztáv cs. és kir. londoni nagykövetségénél kereskedelmi irodaigazgatót és ugyanottani főconsuli helyettes gyanánti ideiglenes alkalmalmaztatását helybenhagyta.

Kinevezések a horvát országos kormányhoz. Ő felsége a horvát-szlavon kormány helyügi osztályához Halper Imre címzetes osztálytanácsost és titkárt osztálytanácsossá, Kneiszel József címzetes titkárt és fogalmazót titkárrá nevezte ki.

Kilépés a honvédségből Dr. Bolemann István szabadságot állományú zászolaj-orvos, a magyar- királyi honvédségben viselt orvosi rangjáról s eziméről önként leköszönvén, lemondása a honvédelmi miniszter által elfogadtatott.

Az Eötvös-szobor pályázatánál legjobbnak ítélt mű szerzője, mint a bíráló bizottságnak folyó hó 22-én tartott ülésében, a jelíges levélke föltöréséből kitűnt, Huszár Adolf szobrász.

Megszüntetett postahivatal. Folyó évi február hó 1-től kezdve a baranyamegyei Bogádon fennállott postahivatal kézbesítési kerületéhez tartozó községek előbbi kerületeikbe és pedig Babarcz-Szöllös, Egerszeg, Kis-Asszonyfa, Monyorósd, Ozd és Tengerin községek a szt.-lőrinczi, Bogád-Czinderi és Uj-Mindszent községek a vaiszlói, Hegyi-Szt.-Márton község pedig a siklósi postahivatal kézbesítési kerületéhez kebelezettek vissza.

Török okmányok. A „Földvidéki Közlöny“ írja: Hogy a hazai történetírásra még mennyi főladat várakozik, mutatja többi között azon körülmény, hogy Rima-Szombat levéltárában a XVI. és XVII. századból több mint harmadszáz török okmány őriztetik. Ezek szövege teljesen ismeretlen még. A török levelek hosszúságuk szerint kettéhajtogatva 1—2 lábnyi hosszú és 2 hüvelyknyi széles selyemtokba varrva mai nap is oly épek, hogy rajtuk — amint ezelőtt hat évvel a természetvizsgálók vándorgyűlésén látni szerencsések valánk — még a tintához tapadt porzót is a maga valóságában meg tudtuk különböztetni. Az ötvenes években híre járt, miszerint az okmányokat a helytartótanács fölkérte volna Budára, azonban, hogy azok ke fölképen sehol sem használtattak föl, mutatja a hazai történetírás jelen állapotát, mert azokról sem a magyar tudományos akadémia „Történetárában“, sem a Történelmi társulat „Századaiban“ meg nem emlékeztek.

A nemzeti torna-egylet folyó év március 28-án esti 7 órákor, az egyetli csarnokban (6sz utca 17-ik sz.) nyilvános tornázást rendez. Az egylet működő tagjai, különösen azok, kik magokat, a szabad gyakorlatokra, csapat-tornázásra vagy versenyre az e célból kitett ivre aláírták, fölkértenek, hogy a kijelölt helyen 6 és fél órákor egyetli tornász öltözékben pontosan jelenjenek meg. A díszornázásra beirt működő tagoktól belépti-jegy nem kívántatik, be nem irt s nem működő tagok csak jegy mellett léphetnek be. Pártoló tagok díjmentes jegyeiket egy-egy ülőhelyre folyó hó 27-én esti 8 óráig nyugtájuk fölmutatása mellett, az egyetli csarnokban átvehetik. Belépti-jegy a csarnokba 1 frt, s a karzatra 50 kr.

Családi dráma. Egy bécsi takács, Koppensteiner Mátyás igen rosszul élt nevével, kinek henye és pazarló életmódja sokszor rossz hangulatba ejté s szorgalmas és takarékos férjet. Mult pénteken este megint heves zivódás volt a házask között, mire Koppensteinernek karjára vevé két gyermekét, egy 3 éves és egy 7 hónapos leányt, és velük a Wien folyóhoz sietett, mely a tartós esőzések folytán szokottnál magasabb vízállással bírt. A következő pillanatban három emberi lény kizdött a hullámokkal, odasietett embereknek azonban sikerült mind hármat kifogni és a rendőrséghez vinni, hol a gyermekek atyjoknak visszaadattak. Koppensteinernek, csinos 28 éves asszony, megkísérlett gyilkosság miatt átadott az országos törvényszéknek.

A nemzeti színház legközelebbi játékrendje ez: Holnap, március 24-dikén a „Prófeta“, 25-dikén „Közönyt közönnnyel“, 26-dikén „Hamlet“ opera, 27-kén „A társaságból“, 28-kán „Don Juan“, 29-én „A székelyföldön“. A jövő hétre kitűzvék: 30-dikán „Plumet ur öröksége“, 31-kén „Hugenoták“, Benza Ida asszony utolsó fölléptül, ápril 1-jén Dumas „Alfonz ur“ című drámája először, 2-kán a központi Fröbel nőegylet javára a „Tannhäuser“, 3-dika és 4-dike szünnnapok, 5-dikén a nyugdíji intézet és színházi segélyegylet javára: „Don Juan“, A buda. játékrend ez: március 25-kén „Nagyapó“, 26-kán „Makrancos hölgy“, 27-kén a nőképző egyetli hangverseny, 28-kán a „Csók“, 9-kén „Szellemdús hölgy“ s „Ésster és Dávid“, 30-dikán operai előadás jótékony célra, ápril 1-én „Pelekesi nótárius“, 2-kán „Alfonz ur“, 5-kén „Szép Diego“ jótékony célra.

Rövid hírek. A pesti honvéd és tartalék tisztképző iskolában a fölolvások április 7-én kezdődnek; ezen vizsgálatok letétele, valamint az egyévi önkényes tanfolyamba jelentkezők beiratása, minden nap a tanhelyiségben, király-utca 6-ik szám alatt, eszközöltetik. Ezen elismert jóhírű intézet tanulói, a legalaposabb tanulmányozás mellett, azon előnyben is részesülnek, hogy polgári foglalkozásukban nem akadályoztatnak, minthogy a fölolvások az esti órákban tartatnak. —

A főváros költségvetésében a végleges törlések ezek: a bevételek rovatánál 800 frt az ó-budai bevételekből. 6277 frt a téglá és kővám tételéből, 50,000 frt az átiratási díjakból, 30,000 frtot az italmérsi díjakból, 5000 frtot a hivatali eljárásért járó illetékekből. 38,000 frtot a községi pótdoból. A kiadások rovatánál törlötetett, 30,000 frt a népiskolai építkezések cziménél, azonkívül több apró tétel. — Ez alkalomból elfogadtatott azon elv, hogy új iskolák ez évben csak Budán építendők, Pesten nem, mert itt meglehetősen elég van. — Ezen törlések után a deficit 98,252 forintra száll, mely összeg a városi pénztár activ követeléseiből könnyen fedezhető. — A házádomentességre a következő javaslat terjesztett a városi tanács elé: Az adómentesség csak a belsőségi telkekre vonatkozik; a nagy körűndön belül eső városrészekben a házaknak legalább is kétemeleteseknek, a nagy körűt és a vámvonal közé eső városrészekben pedig egyemeleteseknek kell az új építményeknek lenniük. Az úres telkeken épített házaknak 26 évi, a már beépítve volt telkeken épülteknek pedig 10 évi adómentesség adandó. Ha a ház kis lakosokból áll, akkor a községi adó fele még tíz évre engedtetik el. Az adómentesség csak azon építkezésekre vonatkoznék, melyek az adómentesség kikirdetési napjától számított két év alatt befejeztetnek — A királyi várkert szabályozásár a vonatkozó terveket a főváros tanácsa is helybenhagyta, s ekkép a Széchenyi és Debreczen szállodák közti ház-sor lebontásához már a legközelebbi napokban hozzá kezdenek. — A pesti Lloyd-társulat 200 firttal a képzőművészeti társulat alapító tagjai közé lépett, s tagjait körlevélben buzdítja a derék társulat pártfogására. — A 9-ik kerület elüljárósága azon indítványt terjeszté elő, hogy a sorok-sári-utca újra kövezessék. Miután ezen utca azok közé tartozik, melyek gránittal volnának kövezendők, a középtési bizottság fölszólította a főmérnöki hivatalt, hogy erre vonatkozólag részletes terveket és költségelőrányszat terjeszzen elő. — Sidoldlovárdájában a kerépesi uton nagyon érdekes productiókat tart, az ott működő (nagy rész) olasz társulat. Tegnap este a közönség valóságos ostrom alá vette a circus pénztárát, mely azonban nem szolgálhatt elég jeggyel a látni vágyók seregének. Előadást napoként tartanak fél 8 órákor este. — Vadmacska került valahogy a gömörmegeyi Hemzko község templomába, s március 15-én az isteni szolgálat alatt, az ének hang által rejtekéből fölriasztatván, roppant zenebonát idézett elő a templomban, míg végre a tömeg letiporta és agyon verte.

Nemzeti színház. Kedd, március 23. „A Proféta“. Opera 5 fölvonásban.

Táviratok.

Bécs március 22. A fölsőlázi bizottság a confessionalis tvjavaslatokat csekély módosítással az alsólázi határozatai szerint ajánlja elfogadásra. Előadó Hasner lesz. Tárgyalás kezdete esütörtökön.

Berlin, március 22. A császár születésnapja alkalmából a város föl van lobogóva. Estére nagyszerű kivilágítás tervezetik. A császár reggel 11 órákor a koronaherceg palotájában megjelent az isteni tiszteleten. Déli 1 órákor fogadta a szász királyi-párt, a badeni, veimári és mecklenburgi nagyhercegeket, az altenburgi, meiningeni és más hercegeket. A hársfasútányon nagy néptömeg tolong éltetve a császárt.

Páris, március 21. A török kormány az 1873-ki kölcsön még hátrálékos 800,000 kötvényére nézve kigyezőtt. A kormány gondoskodik az aprilisi szelvény beváltásáról. 200,000 kötvény, 297 frankkal fog visszavásároltatni, de a konzorcium lemond minden reklámálási — és optiojgról.

Páris március 22. Santa Cruz plébános és carlistavezért a francia csendőrök elfogták s Bayonneba szállították.

Róma, március 22. A király ma fogadta a dipl. testületet. Az angol királynő, az osztrák, orosz és német császárok a bajor és a svéd király, s Mac-Mahon elnök sajtóközülég irtak, Grant elnök meg üdvözölő táviratot küldött. Tömérdek küldöttség érkezik mindenfelől. A svajzi követség a szövetség tanács részéről nyújtott át egy iratot. Az elfogadás két órán keresztül tartott.

Bukarest, március 22. A pénzügyér 27 millió franknyi kölcsönt kér, s a só egyedárúság iránt javaslatot terjeszt elő. A kultuszminiszter 700,000 frank hitelt kér, a nemzeti színház butorzatának megújítására.

Közgazdaság.

Budapest, március 23.

A vámiy és Magyarország gazdaságának újjaszervezése czimmel egy figyelemre méltó tanulmány jelent meg Mudrony Somától, ki tudvalevőleg a különvánterület alapján áll. A derék munkára vissza fognak térni.

A szombathelyi kereskedelmi ipar és földművelési bank 1873-dik évi üzletkimutatása szerint betétek 413 ezer 433 frtot tettek, a leszámítás 826,873, az előlegek 376,440 segélyegyleti adóselekre adott hitel 196 ezer 335 frtot tettek. A 120,000 frtnyi részvényitökének 6%-os kamatján fölül a tisztanyereség 129 frt.

A budapesti gabna és értéktőzsdéről március 23. A gabnában a kínálat gyenge volt és a malmok tetemes eredményeket tettek. — A tőzsde hanyatlani kezdett. A bécsi jegyzések lanylhák. Jegyzéseink a következők: vasuti kölcsönök 95.50, magyar sorsjegyek 78.25, magyar hitel 154—153.50, földhitel. 61.50—61.25, munic. 31.75—42, takaréok és hitel 52.50—52.25, anglo 34.75—34.25, pesti közuti névlegesen 342, iparbank 52, buda-óbudai népbank 33.75 fizetettek. Valuták változatlanok. 20 frankos arany 8.92, cs. arany 5.26, tallér 1.66 ezüst 106 1/4.

Felelős szerkesztő: Huszár Imre.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1874. márczius 23-án.														
Gabona-árak.		Hang.	Vámmászánkint	Befiz.	Részvények.					Adva	Tartva	Magy. vasuti köles. (120 frt ez.)	Adva	Tartva
			font	forint		Adva	Tartva	Befiz.	Adva	Tartva				
Buza, bántási ó v. uj	88	7.60	7.75	215	Első magy. ált. biztosító-társaság	990	1000	500	Első magyar serfőzde	405.	410.	35.-	95.-	95.50
" " " " "	85	7.85	7.95	200	Haza	385.	390.	200	Sertészhaló	158.	160.	135.-	135.50	
" " " " "	87	7.75	7.85	300	Pannonia	63.	64.	500	Pesti könyvnyomda	620.	625.	227.50	220.-	
tiszav. " " " "	85	7.95	8.05	100	Pesti bizt.	75.	76.	200	Egyesült magyar gőzhajó-társ.	9.25	9.75	865.-	870.-	
" " " " "	87	7.65	7.75	200	Hunnia	195.	196.	500	Ganzféle vasöntöde	350.	360.	38.50	39.-	
pestm. " " " "	85	7.90	8.-	200	Umo	343.	344.	200	Gschwindt-féle szeszgyár	232.	234.	966.-	968.-	
" " " " "	87	7.85	7.95	200	Budai	55.	60.	200	Börgyár	85.	86.	535.-	537.-	
fehért. " " " "	83	8.05	8.10	200	Budai hegyipálya	31.50	32.-	100	Gyapjamosóda	100.	105.	200.50	201.-	
" " " " "	85	8.05	8.10	80	Municipális hitelintézet	33.50	34.50	200	Salgó-tarjáni kőszénbánya	101.	102.	2050.-	2090.-	
bácskai " " " "	87	8.05	8.10	85	Angol-magyar bank	153.25	153.50	200	Schlick-féle vasöntöde	163.	165.	433.-	436.-	
" " " " "	83	8.05	8.10	160	Magyar általános hitelbank	53.75	54.-	500	Sóskuti kőbánya	116.	118.	318.50	319.-	
" " " " "	85	8.05	8.10	200	Franco-magyar bank	61.25	61.50	200	Első magyar szeszfinomító	170.	175.	149.25	149.75	
" " " " "	85	8.05	8.10	100	Magyar általános földhitel-társ.	40.50	41.-	100	Alagut	80.	81.-	216.50	217.-	
" " " " "	85	8.05	8.10	70	Pesti egyleti bank	52.25	52.50	100	Záloglevelek.			153.-	154.-	
" " " " "	85	8.05	8.10	50	Takarék- és hitelegylet	33.50	33.75	100	Magyar földhitelintézet 5 1/2%	86.-	86.12	94.50	95.-	
" " " " "	85	8.05	8.10	50	Buda-ó-budai népbank	51.50	52.-	100	Magyar jelzálog-bank 5 1/2%	77.50	78.-	85.-	85.25	
" " " " "	85	8.05	8.10	100	Iparbank	180.-	185.-	100	Magy. ált. földh. részv.-társ. 6%	86.50	86.75	90.40	90.55	
" " " " "	85	8.05	8.10	200	Budai kereskedelmi és iparbank	748.-	750.-	100	Magy. ált. földh. részv.-társ. 6%	84.50	85.-	84.50	84.75	
" " " " "	85	8.05	8.10	500	Pesti kereskedelmi bank	365.-	375.-	100	Pesti kereskedelmi bank 6%	86.-	86.25	83.-	84.-	
" " " " "	85	8.05	8.10	200	Pesti iparbank	67.-	68.-	100	Elsőségek.	84.-	84.50	83.-	83.50	
" " " " "	85	8.05	8.10	100	Budapesti kézművesbank	43.50	44.-	150	Lánchíd	174.-	176.-	136.50	137.-	
" " " " "	85	8.05	8.10	50	Hivatalnok. hitelegylete I. em.	81.-	82.-	100	Budapesti malom 6%	5.26	5.28	131.50	132.-	
" " " " "	85	8.05	8.10	80	Kisbirtokos. hitelintézet	2140	2160	100	Pénzek és váltók.	8.92	8.94	109.25	109.50	
" " " " "	85	8.05	8.10	100	Országos közp. takarékp. 5%	178.-	179.-	100	Arany	106.50	107.-	68.-	68.50	
" " " " "	85	8.05	8.10	100	Pesti hazai	49.-	51.-	100	20 frankosok	111.75	112.-	169.-	169.50	
" " " " "	85	8.05	8.10	100	Budapesti fővárosi	61.-	62.-	100	Ezüst	44.-	44.25	29.-	30.-	
" " " " "	85	8.05	8.10	100	Kőbányai takarékpénztár	42.-	44.-	100	London 10 font sterling	111.75	112.-	93.50	94.50	
" " " " "	85	8.05	8.10	100	Külvárosi tanarékpénztár	40.-	42.-	100	Páris 200 frank	44.-	44.25	15.50	16.50	
" " " " "	85	8.05	8.10	40	Szentendrei takarékpénztár	38.-	40.-	100				24.25	24.75	
" " " " "	85	8.05	8.10	60	Újpesti takarékpénztár	37.-	40.-	100				23.75	24.25	
" " " " "	85	8.05	8.10	500	Árpádmalom	270.-	275.-	100				13.50	14.50	
" " " " "	85	8.05	8.10	500	Blümféle	108.-	111.-	100				32.25	32.75	
" " " " "	85	8.05	8.10	500	Concordia	146.-	147.-	100				23.50	24.50	
" " " " "	85	8.05	8.10	200	Erzsébet	228.-	230.-	100				53.50	54.-	
" " " " "	85	8.05	8.10	160	Luiza	780.-	785.-	100				24.-	24.00	
" " " " "	85	8.05	8.10	200	Molnárak és sütők	108.-	110.-	100				20.-	21.-	
" " " " "	85	8.05	8.10	300	Victoria	630.-	635.-	100				20.-	21.-	
" " " " "	85	8.05	8.10	100	Első budapesti	19.-	20.-	100				20.-	21.-	
" " " " "	85	8.05	8.10	100	Budai gyárudvar	425.-	430.-	100				20.-	21.-	
" " " " "	85	8.05	8.10	1000	Pannonia			1000				20.-	21.-	

HIRDETÉS.

Kilián Frigyes

m. k. egyetemi könyvtáros által Pesten, váci-utza Drasche-féle házban megszerezhető:

HUGO VICTOR
legujabb regénye!

1793

vagy

a polgári háború.

Regény, írta HUGO VICTOR.
Ford. **Áldor I. és György A.**
Három kötet ára 5 frt.

Megrendeléseket **KILIÁN FRIGYES**
m. k. egyetemi könyvtáros Pesten, váci-utza
Drasche-féle házban, ellöggad. 3552

A díszes társalkodó,
vagyis
a világba termett ember.

Magában foglalja:

Az illem és udvariasság minden alkalmak- és viszonyokhoz mért szabályait, továbbá mindenféle társas-játékokat, meseterfogásokat, számfeladványokat, jóslatokat, élezceteket, énekeket, szavalmányokat, rejtett szöveket, találós meséket, emlékeverseket, alkalmi üdvözlőket, szerelmes leveleket, házassági ajánlatokat, felköszöntőket, virágnyelvet, a színek jelentését stb.

Negyedik tetemesen bővített és javított kiadás. 438 lap.
Ára kötve 1 frt 20 kr.

Legujabb magyar
levelező vagyis tanácsadó

a társadalmi és a közélet minden körülményeiben és a kereskedői viszonyokban szükséges, hasznos és nélkülözhetetlen segédkönyv.
A helyesírás levélírásánál, mindennemű iratok, okiratok, keresetek, szóval mindennemű peres és nem peres ügyekbeni eljárásnál.

Írta **Kassay Adolf.**
382 lap, ára 1 frt.

Legujabb és legteljesebb pesti
magyar és német házi titoknok
vagyis
LEVELEZŐKÖNYV.

Hív tanácsadó minden rendű és rangúak számára, mindennemű, a közönséges életben előforduló levelek szerkesztésében.

Hetedik tetemesen bővített és javított kiadás. 332 lap.
Ára 1 frt.

NEVESSÜNK.

Eredeti adomák gyűjteménye a magyar életből.

Összegyűjté
VAS GEREBEN.
Második kiadás. 2 kötet, 638 lap. Ára 1 frt 50 kr.

CZIGÁNY-ADOMÁK.

Közlő **VIG DEZSŐ.**
Második bővített kiadás, 110 lap. Ára 45 kr.